

Pripisovanje in prevzemanje odgovornosti ob motečem vedenju

V prispevku na kratko predstavljam pregled raziskav in teorij, ki so povezane z dodeljevanjem in prevzemanjem odgovornosti za moteče vedenje v šoli.

Skladno s teorijami atribucije, vzroke za tovrstno vedenje starši najpogosteje pripisujejo vrstnikom otroka in delovanju učitelja. Na drugi strani pa učitelji vzroke pripisujejo samemu otroku in njegovim staršem. Glede na to, komu se pripiše vzrok za moteče vedenje izhaja tudi pripisovanje odgovornosti za odpravljanje takšnega vedenja. Naravnost k dodeljevanju odgovornosti drugim običajno izhaja iz občutij nemoči, ki so skupaj s t.i. miti in napačnimi prepričanji povezani s tovrstno problematiko. Nekatere od teh predstavim na tem mestu.

Medtem, ko iz številnih raziskav zaključujemo, da je dejavnikov, ki vplivajo na nastanek motečega vedenja več, pa se pogledi na to, kdo je odgovoren za odpravo motečega vedenja razlikujejo.

Teza, ki jo predstavljamo je, da so za odpravo vseh neustreznih vedenj pri otrocih odgovorni odrasli, oz. še bolj specifično: tisti odrasli, ki so v strokovnem odnosu z otrokom. Ena od osnovnih karakteristik motečega vedenja je namreč, da običajno ni moteče za tistega, ki ga izvaja, ampak za tiste, ki se z njim soočajo, torej za tiste s katerimi je v interakciji.

Izvajalci neustreznega vedenja namreč ne čutijo potrebe po spremembi svojega vedenja – vsaj dokler se ne soočijo z negativnimi posledicami in reakcijami svoje okolice. Tako iniciativa za spremembo vedenja pogosto prihaja s strani njihovih vrstnikov, ki od odraslih pričakujejo hitre in učinkovite rešitve, pogosto tudi drastične.

Podobni pritiski se na učitelje izvajajo tudi s strani staršev vrstnikov, ravnateljev in sodelavcev.

Zato predstavljam nekaj pogledov, kako se soočati s tako dodeljeno odgovornostjo. Način, na katerega strokovni delavec to naredi, namreč bistveno določa ali bo neko okolje za otroka spodbudno ali ne.